11 maart 2026

Martin Luther Kingpark

Klaar voor 100 jaar!

Ontwikkeling, renovatie & beheer 2026-2036

WINKEL

Inhoudsopgave

Deel 1. Ontwikkelvisie

1.1 Introductie

Ambitie in kort bestek 6
Locatie 9

1.2 Waarom is investeren in het Martin Luther Kingpark Belangrijk

Functioneel-planologische opgaven 11
(Milieu)technische en beheeropgaven 12
Uitvoering in deelprojecten 12

Deel 2. Ontwerpvisie

2.1 Bouwstenen

Water en bodem 19
Weides 23
Bomen 25
Bos, bosschages & sierbeplanting 27
Verharding/paden 29
Parksieraden 33
Meubilair 37

2.2 Streefbeeld

Entree Amstelland 42
Buitenplaats Welna 43
Buitenplaats Utrechtsebrug 44
Rijnplein 45
Buitenplaats ‘Amsteldijk 216-217’ 46
Buitenplaats ‘Paddenpoel’ 47
Buitenplaats ‘Halfweg ’t Kalfje’ 48
De Miranda 49

Bijlagen

Zichtassen 53
Studie toiletvoorziening 55

Colofon

1.1 Introductie

Voor u ligt het Renovatie- en Beheerplan Martin Luther Kingpark. Veel mensen kennen het Martin Luther Kingpark (‘MLK-park’) vooral, of zelfs alleen, van het van het jaarlijkse cultuurfestival ‘De Parade’. In 2036 bestaat het MLK-park 100 jaar. Aan de vooravond van dit jubileum zijn er verschillende planologische, functionele, (milieu)technische en ecologische redenen om het park te renoveren. Dit Renovatie- en Beheerplan geeft hieraan handen en voeten.

Het Renovatie- en Beheerplan (R&B-plan) is een volgende stap in een proces waarmee een kleine 10 jaar geleden is gestart. Op 20 januari 2021 heeft de gemeenteraad de **Gebiedsvisie Martin Luther Kingpark** vastgesteld. Dit vormt het ruimtelijk en beleidsmatig kader voor ontwikkelingen rond het park. Het geldt vooral als toetsingskader voor mogelijke initiatieven in het plangebied. De gebiedsvisie heeft zijn vervolg gekregen via de **Agenda Martin Luther Kingpark** (op 18 juni 2024 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Zuid). Hierin is uitgewerkt hoe de kwaliteit en de bruikbaarheid van het parkgebied kan worden verhoogd door vergroening, herschikking van functies en vergroting van de openbaarheid. Het voorliggende **Renovatie- & Beheerplan Martin Luther Kingpark** (akkoord van het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Zuid op vrijgave voor participatie, op 19 februari 2026) betreft de concretisering van de verschillende deelprojecten die voortkomen uit de agenda. Daarnaast vormt het een belangrijk uitvoeringskader als het gaat om het beheer van het park in de komende decennia.

Een toekomstbestendig park

De ambitie van dit R&B-plan is om enerzijds de gebruiks- en verblijfspotentie van het park beter te benutten en anderzijds de belemmeringen ten aanzien van de toe- en doorgankelijkheid zo veel mogelijk te slechten. Uit de gemeentelijke Grote Groenonderzoeken blijkt dat het gebruik van het MLK-park weliswaar toeneemt, maar dat het niettemin, buiten het Paradeseizoen, relatief weinig wordt bezocht, ondanks de relatief gunstige ligging nabij dichtbevolkte wijken als de Rivierenbuurt en de Pijp. Het gebruik wordt getemperd door het gebrek aan voldoende aantrekkelijke en sociaal veilige doorgangsroutes, de barrière van de President Kennedylaan en de woonboten langs de zonnige bocht in de Amstel. Het voorzieningenniveau in het park is betrekkelijk laag. Tram 25 rijdt niet meer door het zuidelijke deel van de Rijnstraat. In de zich snel ontwikkelende omgeving blijft de ongelijkheid tussen de grote verblijfs- en gebruikspotentie van het park én het achterblijvende, daadwerkelijke gebruik veel te groot. Feitelijk kan de steeds intensiever bevolkte en gebruikte stad zich deze ongelijkheid niet langer veroorloven.

Nog steeds een buurtpark!

Het Martin Luther Kingpark zal steeds meer een hoogstedelijk park worden, maar is en blijft ook nadrukkelijk een buurtpark. Met de buurt zijn verschillende sessies georganiseerd over de toekomst van het park. De buurtbewoners van de Rivierenbuurt wensen dat het park een veilig, verzorgd, bloemrijker en aantrekkelijker park wordt waar je alledaagse dingen kan doen zoals wandelen, spelen, sporten en picknicken. Dit is ook nodig om het overvolle, meest intensief gebruikte park van Amsterdam, het Sarphatipark, te ontlasten.

Om het park toegankelijker te maken wordt de oversteekbaarheid van de President Kennedylaan sterk verbeterd. Daarnaast worden de entrees zo gemaakt dat bezoekers zich daadwerkelijk ‘welkom’ voelen. De sociale veiligheid van het park wordt vergroot door het overzichtelijker maken van de hoofdroutes, onder meer met verlichting. In de zones waar natuur meer de ruimte krijgt, willen we dan weer verduisteren.

Het wandelen, fietsen en hardlopen/sporten in het park wordt aantrekkelijker gemaakt door paden, binnen én naar/vanuit het park, beter op elkaar aan te laten sluiten. Op verschillende plekken worden buitenfitnesstoestellen geplaatst. De fysieke inpassing van de horeca in het park wordt geoptimaliseerd. Door het terrein rond het Paviljoen (Amstel Boathouse), groener in te richten, met meer ruimte voor waterberging, en allerlei fysieke obstakels rondom het etablissement weg te nemen, wordt het een integraal en alzijdig onderdeel van het park. Ook in het nieuwe kantoorgebouw Amsteldijk 216-217 komt horeca met een terras. Ook hiervan wordt de optimale integratie met het park gewaarborgd. We verkennen de mogelijkheden voor een invulling van de ruimte onder de brug. Hoewel de brugaanlanding het park in twee delen scheidt, wordt het hierdoor een verbindend element.
De Parade en het Martin Luther Kingpark zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het festival heeft het park ‘op de kaart gezet’, maar is ook ingrijpend voor het park. Het vergt het uiterste van de veerkracht – niet alleen gedurende de festivalweken, maar ook erna, tijdens de ‘herstelperiode’. De gemeente en de organisatie blijven continue met elkaar in gesprek om de overlast en schade tot een minimum te beperken.

In de **Gebiedsvisie Martin Luther Kingpark** (2021) zijn de opgaven, kansen en ambities verwoord die het MLK-park toekomstbestendig moeten maken: · Het parkgebied wordt klaargestoomd voor de toekomst;

- Het parkgebied wordt een belangrijke schakel tussen de ‘oude stad’ en de ‘nieuwe’ aan de overzijde van de Amstel;
- De relatie tussen het groen, het water en de omliggende buurten versterkt;
- De kwaliteit van het parkgebied wordt verhoogd door vergroening, herschikking van functies, vergroting van de openbaarheid en bruikbaarheid;
- De herschikking van functies zal gevolgen hebben voor zowel bebouwing als onbebouwde ruimte;
- Het realiseren van programma is ondersteunend aan het park en is geen doel op zich;
- Grote winst wordt behaald door het verbinden van de bestaande parksnippers. Hierdoor wordt het ‘herbergend vermogen’ van het park sterk vergroot;
- De ligging van het parkgebied aan het water wordt beter benut waardoor de identiteit van de Amsteloever wordt versterkt;

- Het ‘Rijnplein’ is een belangrijke schakel tussen de Rijnstraat en het Martin Luther Kingpark en zal goeddeels worden ingericht als verblijfsgebied;
- De Atekpolder zal landschappelijk worden geaccentueerd en meer bijdragen aan de beleving van het park en de waterkwaliteit en opvang;
- Nieuwe fiets- en voetgangersroutes zullen bijdragen aan het recreatieve gebruik van het park;
- De sport- en beweegmogelijkheden in het gebied worden versterkt;
- Meer aandacht wordt besteed aan kunst en cultuur in het parkgebied door middel van kunstprojecten.

In de **Agenda Martin Luther Kingpark** (2024) is uitgewerkt hoe de kwaliteit en de bruikbaarheid van het parkgebied kan worden verhoogd. Deze uitwerking verloopt aan de hand van zes thema’s: A. Indentiteit: die, indien gezamenlijk gedragen, de basis vormt voor een samenhangend park-ontwerp; B. Verbondenheid: waarbij niet alleen de interne routing voor fietsers en voetgangers de revue passeert, maar ook de verkeerskundige relatie met de directe omgeving; C. Gebruik: behelst de functionele en verblijfskwaliteit voor wandelaars, sporters, ouderen, kinderen enzovoorts. D. Duurzaamheid: waarbij met name een aantal milieutechnische en waterhuishoudkundige ingrepen aan de orde komen; E. Biodiversiteit: betreft de wijze van vergroening, die een veelsoortige fauna moet ondersteunen; F. Beheer & Onderhoud: dat op een doelmatige, natuur-bevorderende wijze moet plaatsvinden, conform de Uitvoeringsstanddaard Openbare Ruimte (Ustor) . In de agenda staan de deelprojecten die binnen het beschikbare budget, zouden kunnen worden uitgevoerd, aan de hand van deze thema’s.

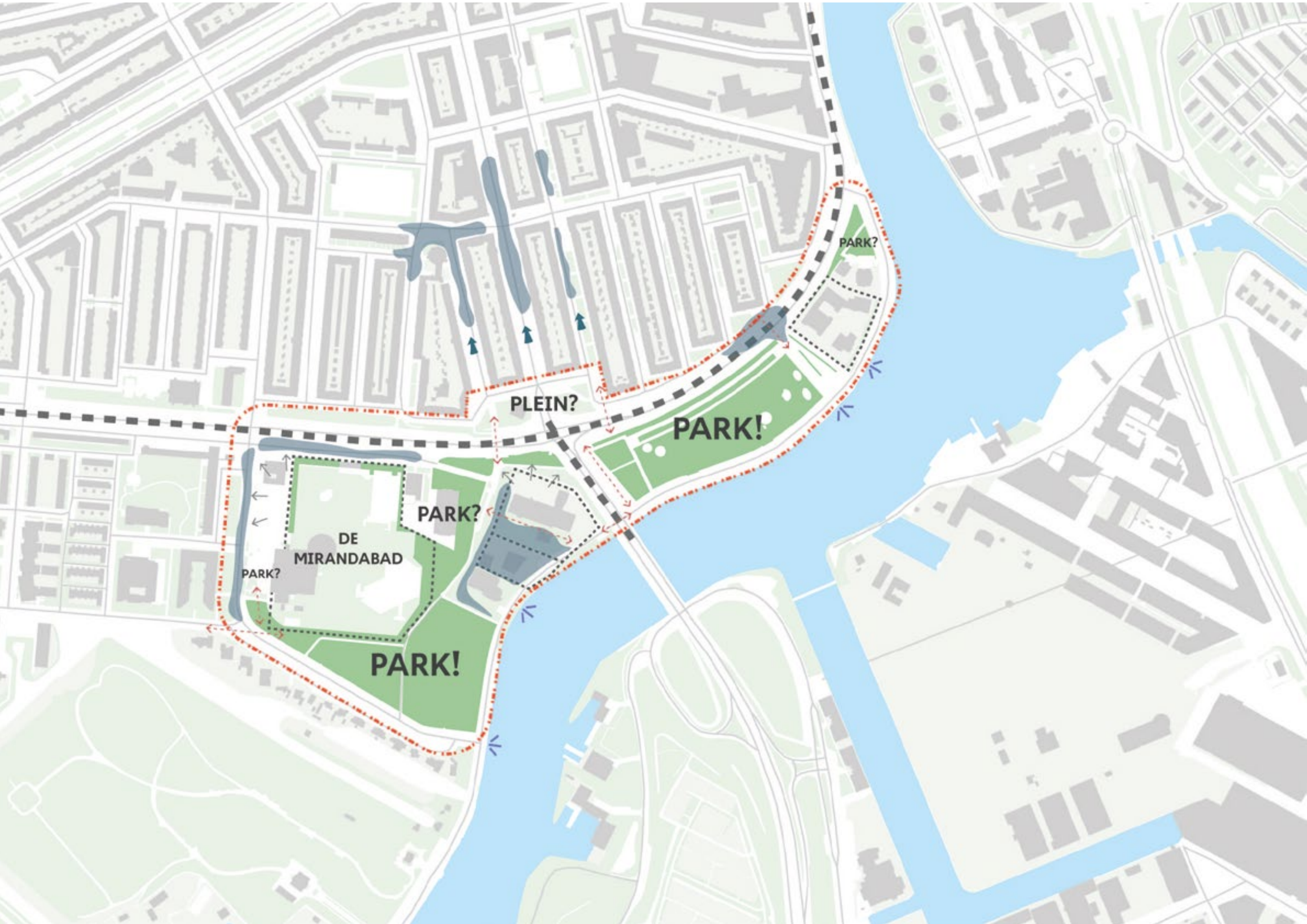
PARK?
PLEIN?
PARK!
PARK?
DE
MIRANDABAD
PARK?
PARK!

Oeverpark aan de Amstel

Het Martin Luther Kingpark ligt in de kop van de Amstelscheg, daar waar de stad en het landschap samenkomen. Het wordt aan de noordzijde begrensd door de Rivierenbuurt en aan de westzijde door de Veluwebuurt en begraafplaats Zorgvlied. Het MLK-park ligt direct aan de Amstel, die aan de zuidoostzijde langs het gebied stroomt. Ten noordwesten van het park loopt de President Kennedylaan.

Het MLK-park is langgerekt en door de ligging aan de Amstel is het een echt 'oeverpark', waar het water van de rivier altijd nabij is. Het park heeft een omvang van circa 15 hectare en is daarmee drie keer zo groot als het Sarphatipark in de Pijp. Het bestaat uit twee delen aan weerszijden van de Utrechtsebrug, waarvan de aanlanding het park in noordwest-zuidoostrichting doorkruist:

- Welna: het deel ten oosten van de Utrechtsebrug, waar jaarlijks de Parade (zie historie) plaatsvindt en waar zich in de noordoostelijke punt het zogeheten 'Kabouterhuis' bevindt.
- De Miranda: het parkdeel ten westen van de brug, met het De Mirandabad en diverse gebouwen in de 'Atek- polder'.

Strikt genomen buiten het park gelegen, maar wel onderdeel van dit Renovatie- en Beheerplan, is de pleinvormige ruimte waar de Rijnstraat uitkomt op de President Kennedylaan. In dit document wordt dit (derde) deelgebied aangeduid met 'Rijnplein'.

Buitenplaats en boerenhofstede Welna speelde een markante rol bij de zogeheten 'aanslag op Amsterdam' in 1650. In dit conflict tussen stadhouder-prins Willem II en het stadsbestuur van Amsterdam, fungeerde Welna als hoofdkwartier van de troepen van de prins. Door tijdig diplomatiek overleg, dat mede op Welna plaatsvond, werd een aanval op Amsterdam afgewend en een dreigende burgeroorlog voorkomen.

Van buitenplaatsen tot stadspark

Op de plek van het huidige MLK-park lagen ooit diverse buitenplaatsen. De verkaveling van de buitenplaatsen is, tot op zekere hoogte, nog steeds terug te zien in het huidige park, en speelt een vooraanstaande rol in de ontwerpvisie van dit R&B-plan.

Aan het eind van de negentiende eeuw werd het belang van groenvoorzieningen voor het welzijn en de gezondheid van stadsbewoners meer en meer onderkend. In uitbreidingsplannen werd dan ook steeds vaker ruimte gereserveerd voor parken en plantsoenen. H.P. Berlage nam in zijn uitbreidingsplan voor Amsterdam-Zuid diverse parken op, waaronder een uitgestrekt terrein langs de Amstel. In 1929, negen jaar na de start van de invulling van Plan-Zuid, begon de Grote (economische) Depressie. Veel mensen verloren hun baan. Het park langs de Amstel, het huidige Martin Luther Kingpark, werd als werkverschaffingsproject aangelegd. In 1936 werd dit park opengesteld voor het publiek. Vanaf 1949 heette het Amstelpark.

Halverwege de jaren '50 legde men over de Amstel de Nieuwe Utrechtsebrug aan, het startpunt van Rijksweg 2 richting Utrecht en verder. In 1972 werd 800 meter zuidelijker langs de Amstel het zuidelijke deel van het Floriadeterrein aangelegd: het huidige Amstelpark. Het toenmalige Amstelpark kreeg de naam van de in 1968 vermoorde Amerikaanse predikant Martin Luther King.

In 1887 kreeg de uitspanning Halfweg 't Kalfje een schenkvergunning en groeide het uit tot een restaurant dat in 1960 de naam De Miranda Paviljoen kreeg en nu Amstel Boathouse heet. Monne De Miranda, die zijn leven in dienst stelde van de gezondheid en het welzijn van de Amsterdammers, wordt in dit gebied herinnerd met een laan en het De Mirandabad. Het bad had eerst de hoofdentree aan de President Kennedylaan. Later is in het markante koepelgebouw een tropisch zwembad gebouwd. De opening ervan, in 1979, werd destijds opgeluisterd door de Jacksons: Michael Jackson en zijn broers. Het oorspronkelijke, karakteristieke entreegebouwtje wacht nog op een mooie bestemming.

Sinds de jaren 1990 is het Martin Luther Kingpark jaarlijks de Amsterdamse locatie van het reizend-theaterfestival De Parade. Gedurende een aantal weken in de zomer trekt dit festival meer dan 100.000 bezoekers. In 2004 is het oostelijk deel van het park meer geschikt gemaakt voor dit evenement.

20.000
inwoners

25.000
inwoners

+ 7.000
woningen

+ 1.350
woningen

+ 3.400
woningen

1.2 Waarom is investeren in het Martin Luther Kingpark belangrijk

Groei van de stad

Het Martin Luther Kingpark ligt op een tot de verbeelding sprekende plek in de stad. Ten eerste is daar de riante situering op de zonoever van de Amstel, op de plek waar voorts het open landschap van de Amstelscheg begint. Maar minstens zo belangwekkend is de snel veranderende ‘relatieve ligging’ van het park in de stad. Aan de overzijde van de Amstel wordt Amstelkwartier/Over-Amstel ontwikkeld. In dit hoogstedelijke gebied wonen en werken inmiddels duizenden mensen. Velen zullen nog volgen. Dit maakt dat het Martin Luther Kingpark inmiddels niet meer ‘aan de rand van de stad’ ligt, maar er middenin.

Tegelijkertijd gaat ten westen van het park de ontwikkeling van de Zuidas in rap tempo voort. Met name de meest oostelijk gelegen deelgebieden, Kop Zuidas en RAI, zijn van betekenis voor het toekomstige gebruik van het park. Daarnaast vindt grootschalige verdichting plaats in de Omval en rondom het Amstelstation, ten noordoosten van het MLK-park. In de aangrenzende wijk de Rivierenbuurt neemt het aantal inwoners toe door verdichting en transformatie en ook door splitsing en ‘verkamering’ van woningen. Bestaande en ook nieuwe woningen zijn vaak klein en hebben vaak geen of een slechts zeer beperkte buitenruimte.

Een en ander is van grote invloed op de toekomst van het Martin Luther Kingpark Veel meer mensen zullen, om een grote verscheidenheid aan redenen, gebruik (moeten) gaan maken van het park. Het Martin Luther Kingpark is onvoldoende voorbereid op deze snelle ontwikkeling. Dit Renovatie- en Beheerplan gaat hier verandering in brengen.

De Utrechtsebrug vormt de directe verbinding met Amstelkwartier/ Over-Amstel. De brug was oorspronkelijk één van de hoofdentrees van de stad aan de rand van de stad. Hier begon en eindigde immers de Rijksweg 2 richting Utrecht en verder. Met de toekomstige afwaardering tot stadslaan van het stuk autosnelweg tussen de brug en de Ringweg-A10 verliest de Utrechtsebrug definitief zijn functie als hoofdentree. Maar de brug krijgt er een nieuwe, veelzijdige betekenis als echte stadsbrug voor terug – misschien nog het beste te vergelijken met de Berlagebrug. Naast de belangrijk blijvende autoverkeersfunctie wordt de betekenis van de brug voor fietsers en voetgangers aanzienlijk groter. Het wordt meer en meer de lokale verbindingsroute tussen de Rivierenbuurt en Amstelkwartier/Over-Amstel. Het riante uitzicht over de Amstel biedt grote kansen voor de verblijfsfunctie van de brug. Langs de stadslaan komt aanvullende woningbouw.

Aansluiting bij gemeentelijk beleid

De ambities voor het Martin Luther Kingpark worden nadrukkelijk gevoed en ondersteund door verschillende gemeentelijke beleidsdocumenten:

OMGEVINGSVISIE AMSTERDAM 2050 (2021 / ACTUALISATIE: 2025)
Rigoureuze vergroening van de stad en het beter inrichten van de schaarse (groene) openbare ruimte voor spelen en bewegen vormen centrale ambities van Omgevingsvisie Amsterdam 2050. Daarbij vraagt de omgevingsvisie aandacht voor de onderlinge verbinding tussen het landschap, de parken en het groen in de buurten. Het Renovatie en Beheerplan Martin Luther Kingpark kan worden gezien als een directe toepassing van dit beleid. De omgevingsvisie positioneert het park nadrukkelijk te midden van de drie omringende, grote stedelijke ontwikkelingen: Kop Zuidas, Omval/Amstelstation en Amstelkwartier/ Over-Amstel, maar ook als onderdeel van de ‘kop van de Amstelscheg’, waar stad en landschap samenkomen. Tevens is de afwaardering van het Utrechtsebrugtracé tot stadslaan geadresseerd in het document. Een en ander onderstreept de snel toenemende rol van het park.

Omgevingsvisie Amsterdam, deze is hier te vinden

HOOFDGROENSTRUCTUUR AMSTERDAM (CONCEPT-BELEIDSKADER, 2023)
De Hoofdgroenstructuur Amsterdam omvat het geheel aan geborgde groene gebieden in en om de stad.
De Hoofdgroenstructuur moet ervoor zorgen dat Amsterdam bij haar ontwikkeling steeds van voldoende groen voor mens en dier verzekerd blijft, zowel kwantitatief als kwalitatief.
Aan de basis van de structuur ligt de zogeheten groennorm per inwoner. Het MLK-park staat in de Hoofdgroenstructuur te boek als stadspark, met bijbehorende, specifieke functies. Het Renovatie- en Beheerplan vormt een robuuste investering in de zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de Hoofdgroenstructuur.

GROENVISIE 2020-2050 (2020)
De Groenvisie van Amsterdam zet in op rigoureus vergroenen om de gezondheid en het sociale welzijn van de Amsterdammers te verbeteren, de stad klimaatadaptiever te maken en de natuurwaarde te vergroten. Ten aanzien van de bestaande stadsparken vraagt de groenvisie om meer kwaliteit toe te voegen en het karakter te versterken. In het MLK-park gebeurt dit door groen toe te voegen, de diversiteit en de functionaliteit te vergroten. Daarbij worden 4 principes gehanteerd, die in het Renovatie- en Beheerplan als volgt staan omschreven:

1. Er moet genoeg en gevarieerd groen zijn. Voor het MLK-park betekent dit dat waar mogelijk de hoeveelheid verharding geminimaliseerd wordt, onder meer langs de Zuidelijke Wandelweg.
2. Het groen moet bijdragen aan verschillende opgaven. Het extra groen in het park wordt divers qua inrichting en het beoogde gebruik.
3. De stad wordt natuurinclusief aangelegd en beheerd. Onder meer de Amsteldijk wordt, als onderdeel van een stedelijk ecolint, natuurvriendelijk en biodivers ingericht.
4. Aan het groen wordt samengewerkt. De (groene) inrichting van het Rijnplein wordt gedaan in samenspraak met bewoners en ondernemers.

WATERVISIE AMSTERDAM 2040 (2016)
De Watervisie Amsterdam 2040 vraagt aandacht voor de beleefbaarheid van de Amstel en haar oevers als openbare ruimte. Waar mogelijk moet het contact met de Amstel hersteld worden. In de Gebiedsvisie Martin Luther Kingpark (2021) is een van de uitgangspunten: het beter benutten van de ligging van het parkgebied aan het water, waardoor de identiteit van de Amsteloever wordt versterkt. In dit Renovatie en Beleidsplan wordt hieraan nu handen en voeten gegeven.

draagkrachtig park

Naast de planologische opgaven met betrekking tot het toenemende gebruik van het park, zijn er tal van uitdagingen op het gebied van (achterstallig) onderhoud en klimaatadaptatie. In 2036 moet het MLK-park een fitte 100-jarige zijn. Het park is op veel plekken sleets, onvoltooid of verrommeld. Veel onderdelen hebben achterstallig onderhoud of zijn aan vervanging toe. Verderop in dit document, bij de zogeheten ‘bouwstenen’, wordt nader ingegaan op de specifieke (milieu)technische en beheeropgaven.

De schaduw van de boomkronen en de koelte van het groen zijn belangrijk voor een leefbare leefomgeving, nu en in de toekomst.

Uitvoering in deelprojecten

Het Renovatie & Beheerplan is een goed afgewogen, samenhangend meerjarenplan. De uitvoering vindt plaats in de vorm van deelprojecten. Vooralsnog zijn er 9 deelprojecten gedefinieerd, voortkomend uit de Agenda Martin Luther Kingpark (2024). Vier deelprojecten hebben de hoogste urgentie vanwege eerdere bestuurlijke besluitvorming en de koppeling met ontwikkelingen van derden:

Prioritering bestedingen	**vervangingscyclus V&OR assets**	**coalitieakkoord**	**noodzakelijk door ander project of programma**	**gebiedscyclus, buurtinitiatieven**
Casco: Basis op Orde	Alles wat de basis van het park vormt			
	water, beschoeiing, drainage, hellingen, paden, gazons, bosschages en bomen			
Duurzaam Gebruik	Alles wat het gebruik in het park veraangenaamt			
	Bestaande speel- en sportvoorzieningen, meubilair, voorzieningen, et cetera			
Verfraaiing, extra's	Alle extra's			
	Nieuwe voorzieningen, ander en extra meubilair, dure beplanting, etc.			

1 Eén park

2 Drie deelgebieden

Negen buitenplaatsen 3

Tussenruimte 4

Eén park. Drie deelgebieden. Negen buitenplaatsen

De opgaven van het R&B-plan zijn vervat in een ontwerpvisie. Het verleden van de locatie én de ontstaansgeschiedenis van het MLK-park vormen hierbij belangrijke inspiratiebronnen. In het historisch overzicht (blz. 9) kwamen de historische buitenplaatsen aan de Amstel al aan de orde. De verkaveling van deze buitenplaatsen speelt nog steeds een belangrijke rol bij de huidige inrichting van het park. Het patroon van ‘panden met steeds een grote tuin eromheen’ is nog immer vitaal en zeer kenmerkend voor het MLK-park. Het is een sterk gegeven, dat niet alleen de samenhang van het park bepaalt, maar ook het karakter van ‘oeverpark’, de gerichtheid op de Amstel, bestendigt. Dit gegeven maakt tal van ontwerpkeuzes logisch en haast vanzelfsprekend. Het hoofd hoeft niet te worden gebroken over een nieuw park-concept of een andere identiteit. Hetgeen er al *is*, is fantastisch om op voort te borduren.

De ontwerpvisie is dan ook opgebouwd uit een negental ‘buitenplaatsen’, met elk eigen uitdagingen en programma’s. Vanzelfsprekend hangen de buitenplaatsen in hoge mate samen met de deelprojecten van dit R&B-plan, maar een buitenplaats komt niet per definitie overeen met een deelproject. Zo kan een deelproject meerdere buitenplaatsen betreffen en kunnen binnen één buitenplaats meerdere deelprojecten aan de orde zijn.

Een nogal a-typische buitenplaats is Rijnplein. Dit gebied maakt weliswaar deel uit van dit R&B-plan, maar ligt buiten het eigenlijke MLK-park. Niettemin, voor de gelijkstelling in de ontwerpvisie wordt ook Rijnplein aangeduid met buitenplaats. Feitelijk is het een klein, derde deelgebied, naast de twee grote deelgebieden Welna en De Miranda.

Onlosmakelijk verbonden met de ontwerpvisie is een aantal specifieke (milieu)technische en waterhuishoudkundige opgaven. Deze zijn niet alleen voorwaardelijk voor de fysieke toekomstbestendigheid van het MLK-park, maar bepalen ook in belangrijke mate de aard en omvang van het beheer in de komende decennia. Als alle plannen zijn uitgevoerd is het oppervlakte openbaar groen in het park met minimaal 3.200 m2 toegenomen exclusief het private groen dat openbaar toegankelijk wordt.

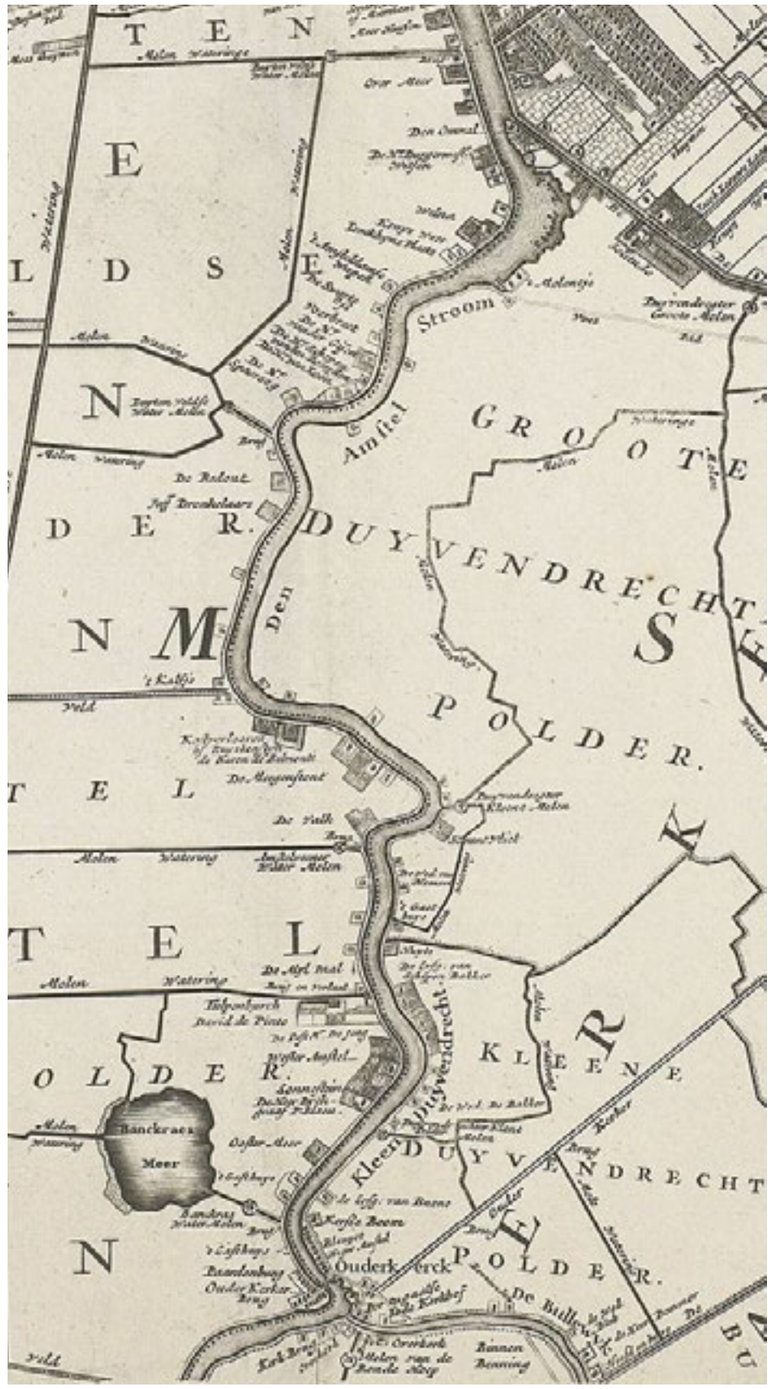

Bestaande situatie

1:5000

- Water
- Vooroever
- Speelweide, berm
- blauw grasland, wadi
- Zoom, kruidig gras
- Bodembedekker, laag groen
- Tapijt
- Haag
- Boschage, natuurbos, oeverbos
- Bloemenweide
- Boschage
- Mantel begroeing
- Bomen

- Klinkers keiformaat
- Klinkers dikformaat
- Betontegels
- Asfalt autoweg
- Asfalt Fietspad
- Onverhard
- Erf
- Bebouwing

Plankaart

1:5000

- Water
- Vooroever
- Speelweide, berm
- blauw grasland, wadi
- Zoom, kruidig gras
- Bodembedekker, laag groen
- Tapijt
- Haag
- Boschage, natuurbos, oeverbos
- Bloemenweide
- Boschage
- Mantel begroeing
- Bomen

- Klinkers keiformaat
- Klinkers dikformaat
- Betontegels
- Asfalt autoweg
- Asfalt Fietspad
- Onverhard
- Erf
- Bebouwing

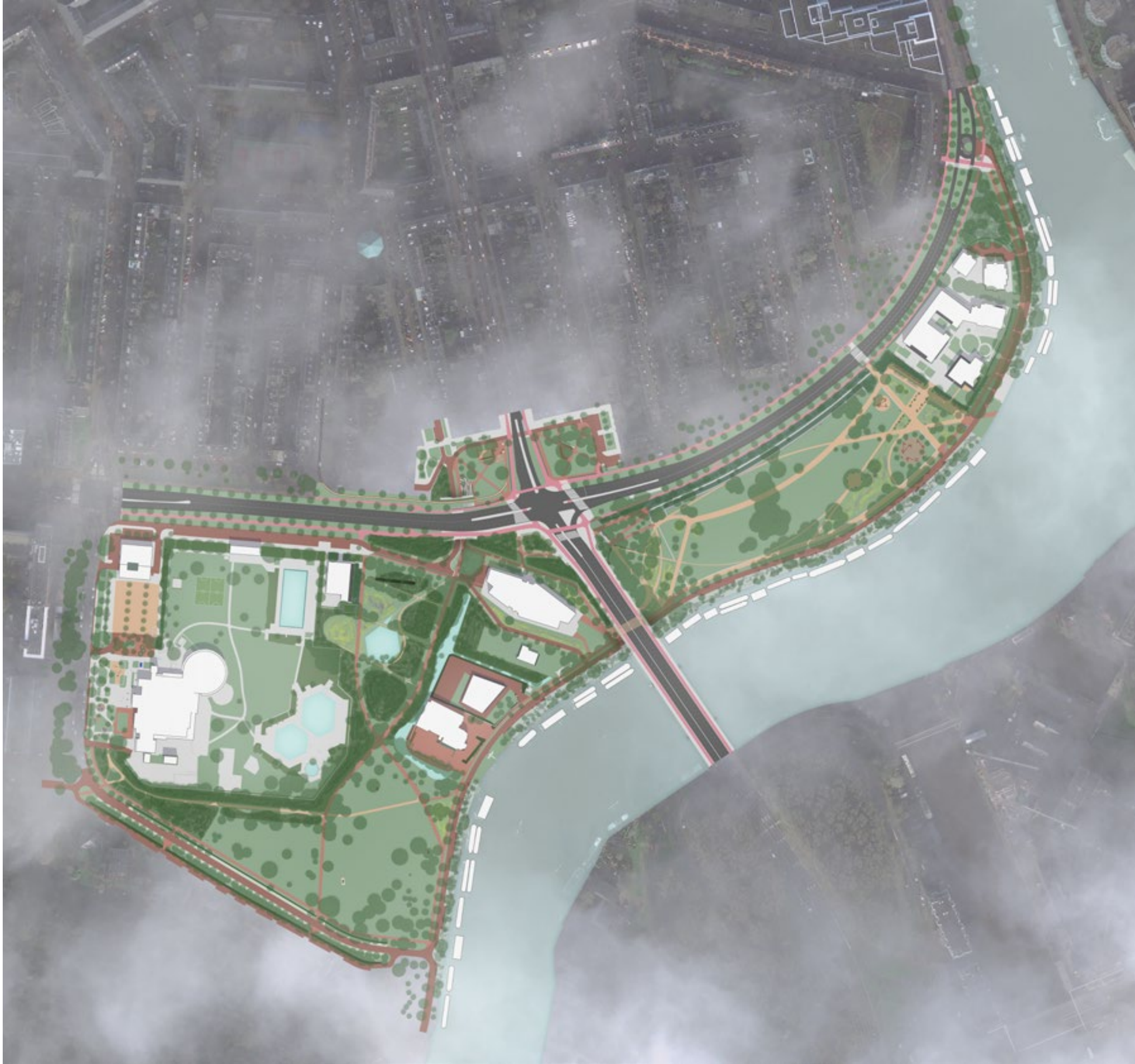

Amstel
Binnendijkse Buitenveldertse polder
Amstel
Waterelementen
Wadi
Waterkering/drempel
Waterplek
Stroombaan hemelwater
Overstort riool
Binnendijkse Buitenveldertse polder
Gemaal
Stuw
Sluis
Brug
Transportleiding regenwaterriool
Wateroverlast

2.1 Bouwstenen

Het park(ontwerp) is opgebouwd uit verschillende bouwstenen. Water(huishouding) en bodem vormen de basis en worden als eerste beschreven. Daarna komen het reliëf en de weides aan de orde. De ruimte van water en weides worden vervolgens afgebakend door bomen, bosschages en lage beplanting. Door dit ensemble van massa en ruimte lopen de paden, en wel zo dat de wandelaar steeds verrast wordt door nieuwe uitzichten en sferen. Deze worden versterkt door allerlei kenmerkende gebouwen, bouwsels en verschillende soorten parkmeubilair.

Water en bodem

Oeverpark!

Het Martin Luther Kingpark is ooit ontworpen als oeverpark langs de Amstel, met een prachtige oriëntatie op de rivier. Tegenwoordig liggen er woonboten langs het overgrote deel van de oever. De oorspronkelijke gerichtheid op de Amstel is feitelijk nog maar op drie beperkte plekken goed te ervaren: op de loswal voor het Kabouterhuis, onder de Utrechtsebrug, voor het Amstel Boathouse en voor de Zuidelijke Wandelweg. Deze schaarste is een reden te meer om deze plekken nadrukkelijk te borgen en te koesteren. Daarbij blijft de ambitie bestaan om op meer plekken de zicht- en belevingsrelatie met de Amstel te herstellen. Hierover blijft de gemeente in gesprek met de woonbootbewoners.
De natuurlijke oever is op veel plekken (onrechtmatig) ‘geprivatiseerd’. De natuurwaarde wordt hierdoor beperkt en daarnaast wordt de ecologische hoofdstructuur langs de Amstel voortdurend onderbroken. De opgave is om ‘geprivatiseerde’ plekken weer openbaar te maken en de natuurlijke inrichting van de oever te herstellen.

Vitaal bodemleven

Voor elk park geldt: zonder vitaal bodemleven geen vitaal park. Bij de aanleg is het MLK-park flink opgehoogd, op de Atekpolder na. De bodemkwaliteit en -structuur is in het deel Welna veel minder goed dan in het deel De Miranda. Eerstgenoemde deel is in het verleden veelvuldig als baggerdepot gebruikt. De structuur en opbouw van de bodem is hier in 2015 opnieuw geprofileerd en verbeterd. Niettemin is de structuur veel van het half verharde terrein er nog sterk ‘verdicht’ en daardoor slecht waterdoorlatend. Hierdoor zijn hier veel bomen verdwenen en is er regelmatig wateroverlast. Ook buiten de half verharde terreinen zijn er nog groei-belemmerende bodemlagen aanwezig. Bij de aanplant van nieuwe bomen en struiken wordt gelijktijdig de bodemgesteldheid van de beoogde groeiplaats geoptimaliseerd. Overigens helpt de natuur zèlf ook een handje bij de bodemverbetering. Onder veel bosschages mengen zich op natuurlijke wijze verschillende bodemlagen met elkaar, waardoor een gezonde bodemstructuur ontstaat.

Waterhuishouding

Het Martin Luther Kingpark is niet alleen ruimtelijk gescheiden in twee delen, maar ook waterhuishoudkundig. Zo ligt het deel De Miranda in het *binnen*dijkse deel van de Buitenveldertse Polder, met bijbehorend polderpeil, en het deel Welna in het *buiten*dijkse deel van deze polder.

Het water binnen het MLK-park is altijd de achilleshiel van het park geweest. Op de vaak slecht doorlatende bodem bleven na regen langdurig plassen staan. Dit speelde vooral in het Welna-deel waar de Parade plaatsvindt, en wel door een samenloop van omstandigheden. Ten eerste was er vaak een te hoge grondwaterstand. De oorzaak hiervan lag vooral in een storende laag in de ondergrond, de hoge lutumfractie, kuilen, te weinig afschot, niet goed functionerende drainage en door de verdichting van de bodem. Deze verdichting ontstond vooral door het gebruik van zware voertuigen, bij werkzaamheden en evenementen. Het gevolg was dat bomen te weinig drooglegging hadden en dat de te natte gazons snel kapot gingen.
Tussen 2015 en 2017 is het Welna-deel van het park gerenoveerd en zijn de grootste problemen opgelost. De groeiplaatsen van de bomen worden beschermt met objecten zoals molenstenen. De drainage is ook gerenoveerd en robuuster gemaakt met diepe drains in grintkisten. Het park is sindsdien beter bestand tegen de fysieke belasting die evenementen als De Parade met zich meebrengen.

Atekpolder

Binnen De Miranda ligt een van de kleinste polders van het Waterschap, de Atekpolder, met een polderpeil van 2,00 m -NAP. Deze lage ligging maakt dit poldertje erg kwetsbaar voor hevige stortbuien. Er stroomt ook kwelwater vanuit de Amstel door het dijklichaam naar de ringslootje rond de polder – het boezempeil van de Amstel is, met o,40m -NAP, maar liefst 1,6m hoger dan het polderpeil. De Atekpolder heeft een eigen gemaal. In het verleden is onderzocht of het polderwater op natuurlijke wijze zou kunnen worden afgevoerd, via de Kleine Wetering rond Zorgvliet. Hierdoor zouden beheerkosten bespaard worden. Door de aanwezigheid van een belangrijke gasleiding zouden de investeringskosten echter te hoog worden en is dit niet haalbaar gebleken. De ambitie van dit R&B-plan is om de Atekpolder op te hogen (dus feitelijk te 'ontpolderen'), in samenhang met de beoogde ontwikkelingen op de perceel Amsteldijk 216-217 (waar het oude hoofdkantoor van Ford-Nederland was gevestigd).

Sloten

De huidige sloten in het park zijn voor een groot deel niet meer dan greppels, en weinig aantrekkelijk voor mens, plant en dier. Verbreding van deze sloten, en waar mogelijk uitbreiding van het slotenstelsel, versterkt niet alleen het karakter van de buitenplaatsen maar biedt ook kansen om water bij hoosbuien te bufferen en te bergen. Met natuurvriendelijke oevers en onderwaterplanten draagt het water bij aan de habitat voor flora en fauna.

Van de ringsloot om de Atek-polder is het gedeelte dichtbij Amsteldijk 216-217 verland en vervuild. Met de herinrichting van deze locatie wordt een en ander aangepakt. Aan de parkzijde worden de beschoeiingen van de sloot verwijderd en worden natuurvriendelijke oevers aangelegd met zowel struweelbegroeiing als bloemrijke grasbegroeiing op plas- en drasoevers. De doelsoorten voor waternatuur in het park zijn o.a. libelles, juffertjes, schrijvertjes, padden en andere amfibieën, wezels en ijsvogels.

Wateroverlast Rivierenbuurt

In de naastgelegen Rivierenbuurt is, met name bij piekbuien, de kans op regenwateroverlast groot. Dit komt deels omdat de hemelwaterafvoer van het MLK-park op hetzelfde stelsel zit. De bedoeling is om het park van dit stelsel af te koppelen, zodat de wateroverlast in de aangrenzende Rijnbuurten aanzienlijk vermindert. Het regenwater wordt in het park zélf geborgen, onder meer door zo veel mogelijk verharding om te vormen tot groen en water. Het park zal als berging moeten gaan functioneren van regenwater uit de Rivierenbuurt dat niet meer door het riool verwerkt kan worden. Dit geldt in het bijzonder voor de ophoping van water in de bocht van de President Kennedylaan, ter hoogte van de parkentree bij de Uiterwaardenstraat. Als het fietspad dat door deze entree loopt enigszins verlaagd wordt, kan het overtollige water direct het MLK-park instromen. Dit zou ook de situatie verbeteren voor de nood- en hulpdiensten, die van deze cruciale route gebruik moeten maken.

De verharding bij het De Mirandabad loost straks niet meer op het regenwaterriool en krijgt nu de kans te infiltreren in de ondergrond. Het gehele park wordt kolkloos aangelegd en regenwater wordt afgevoerd naar wadi's en open water. Het beheer van de waterhuishouding is essentieel voor de in stand houding van alle bouwstenen in het Martin Luther Kingpark.

Het hoogteverschil zorgt voor regenwateroverlast in de omgeving

RIVE

Speel-/Ligweide
Bloemenweide

2.1 Bouwstenen

Weides

In het park komen weides in veel verschillende vormen voor. Ze hebben ook een uiteenlopend gebruik. De Amsteloever is een ecologische corridor (“ecolint”) van de gemeentelijke Hoofdgroenstructuur. Langs de Amstel wordt het bosstruweel af en toe afgewisseld met gras. De gazons krijgen een bloemrijkere oevervegetatie.

De weide-met-bomen voor de kantoren nabij de noordelijke ingang lijkt meer aan de President Kennedylaan te liggen dan in het park. Daardoor heeft het weinig gebruiks – en belevingswaarde. Met groepen vogelbosjes aan de zijde van de weg wordt de weide meer op de Amsteldijk georiënteerd. Onder de boomgroepen wordt bloemrijk gras ingezaaid met veel stinzebollen. De parkeerplaats voor de gebouwen wordt groener ingericht en wordt omzoomd door een haag.

Het Welna-deel was na de renovatie in 2006 weinig spannend en vooral functioneel ingericht ten behoeve van de Parade. De evenementenweide moest immers draagkrachtig genoeg zijn voor de belastende activiteiten. Inmiddels zijn verschillende delen van de weide bloemrijk gemaakt. In de nabije toekomst komen er meer van dit soort zones, al zullen verschillende plekken ruimte moeten blijven bieden voor de tenten van theaterfestivals. Met verhoogde plateaus, waarop boomgroepen en bosschages aangeplant worden, ontstaan coulissen en terrassen. Hierdoor wordt dit parkdeel aantrekkelijker en ruimtelijk meer in twee delen verdeeld. Hierdoor is de evenementenweide niet in een keer te overzien en wordt het parkachtig.

Het De Miranda-deel kent ook grote weides, waarvan delen met bollen zijn ingeplant. Nadat het loof van deze bollen is gemaaid kunnen hier in het gras bloemrijke zomen ontstaan. Rond het Amstel Boathouse wordt de greppel uitgebreid tot een brede poldersloot (zie bouwsteen ‘Water’) met natuurvriendelijke, bloemrijke oevers. Bij de paddenpoel in het stinsenbos komt een bloemrijk hooilandje. De parkeerplaatsen langs de Zuidelijke Wandelweg worden relatief weinig gebruikt. Daarom zijn ze als grasparkeerplaatsen ingericht waardoor het park groter lijkt. Deze parkeerplaatsen moeten schraal gehouden worden.

De Utrechtsebrug zorgt voor een groot hoogteverschil

BOMEN NIEUWE SITUATIE

- Laan
- Singel
- Oever
- Bos
- Solitaire bomen

2.1 Bouwstenen

Bomen

Het MLK-park is niet alleen onderdeel van de gemeentelijke Hoofdgroenstructuur van Amsterdam, maar delen ervan behoren tevens tot de Hoofdbomenstructuur (Amsteldijk en President Kennedylaan). De Amsteldijk staat ook op de zogeheten ‘Koele, groene stratenkaart’. De boomopstand en 6het karakter van de buitenplaatsen versterken door de begrenzingen te benadrukken met lanen, singels, boomgaarden en meer tuinachtige beplantingen. Het bomenbestand is overwegend inheems en toch zeer divers. Het vasthouden aan deze streekeigenheid houdt het bestand niet alleen vitaler, maar het draagt ook bij aan de sfeer die bij de Amstel past.
In de loop der jaren zijn verschillende bomen gekapt die in slechte staat verkeerden en daardoor een risico vormden in de openbare ruimte. De komende jaren zal de snoei- en dunningsachterstand bij het beheer verder ingehaald worden.

De oude singels langs de bebouwing worden met extra aanplant weer zichtbaarder gemaakt, met een sortiment van elzen, essen, iepen, veldesdoorns, eiken en struiken zoals meidoorn, hulst en hazelaars. Slechts de zwarte els, vlakbij de brug, staat op de lijst van bijzondere Amsterdamse bomen, maar er zijn meer bomen die op deze lijst zouden mogen.

Langs de Amstel staan vooral Ulmus x hollandica ‘Christine Buisman’, genaamd naar de onderzoeker die in het begin van de 20ste eeuw de Iepenziekte beschreef en resistente soorten ging zoeken om de iep in het Hollandse landschap te bewaren. Langs Zuidelijke Wandelweg en de De Mirandalaan zijn ooit Huntingdons-iepen geplant. Deze iepensoort is niet resistent en wordt langzamerhand vervangen met een mix van resistente iepen en ook enkele lindes, ten behoeve van de Iepenpage. De Zuidelijke Wandelweg wordt een echte parkallee met aan weerszijde iepen in hagen en gras.

De noordzijde van het park wordt omsloten door de lindes langs de President Kennedylaan. Dwars door het park, in het verlengde van de tunnel naar de Kuinderstraat, ligt een laan met prachtig uitgegroeide Ulmus x hollandica ‘Commelin’. Ook deze soort leek, net als de Hutingdon-iep, tot in de jaren 1960 een resistente soort, maar bleek tocht bevattelijk voor een agressieve vorm van iepenziekte. Deze laan, met de (nog) onofficiële naam ‘Amsteldreef’, wordt daarom nu aangevuld met andere iepen die een vergelijkbare kroon vormen.

Het gedeelte van De Miranda tussen het zwembad en de Atekpolder heeft een bosachtig karakter met grote iepen en een ogenschijnlijk natuurlijk ontwikkelde beplanting. De bossfeer wordt langs de wandelpaden nog eens versterkt door de onderbegroeiing van varens, bosplanten en stinsenflora. Dit ‘stinsenbos’ wordt op enkele plekken nog verder uitgebreid. Het merendeel van de bomen zal goed kunnen gedijen in de bestaande groeiomstandigheden. Toch verlangt een stadspark ook een botanische variëteit. In sommige gevallen wordt daarom de groeiplaats aangepast voor een bijzondere soort. In het stinzenbos worden voorts struiken en bomen geplant die noten en bessen dragen.

Ook het stenige voorplein van het De Mirandabad valt in de Hoofdgroenstructuur. Daarom wordt dit als een soort bosplein ingericht. De zogeheten ‘bomenkaart’ voor deze plek wordt in dit R&B-plan vastgesteld. In Welna, nabij de Orangerie en in De Miranda, ten zuiden van het zwembad, worden boomgaarden aangelegd.

Zichtlijnen
Boschage/haag
Sierbeplanting
Mantel begroeing
Zoom

2.1 Bouwstenen

Bos, bosschages & sierbeplanting

Onder bos en bosschages verstaan we beplanting die bestaat uit bomen en/of struiken met een kruidenlaag. Op de historisch kaartjes is te zien hoe het bosrijke park steeds meer verandert in een open park. In bepaalde gevallen bleek dit een verbetering, maar bij andere gevallen ontbreekt nu de intimiteit van de zogenaamde coulissen-werking. Er is onvoldoende afwisseling tussen open- en beslotenheid en er zijn te weinig verassende doorkijken.

Waar mogelijk krijgen bosschages een natuurlijke opbouw met een mantel, een zoom en houtrillen om rust en biodiversiteit te versterken en te bevorderen. De zogeheten successie, de natuurlijke ontwikkeling van de begroeiing, krijgt meer ruimte. Om de inheemse flora en fauna verder te stimuleren blijft het dode hout liggen in de bosjes en worden besdragende struiken aangeplant. Daarnaast wordt de ontwikkeling van een natuurlijke strooisellaag gestimuleerd als natuurlijke voedselvoorraad. Houtrillen, dichtere bosjes en natuurlijke oevers zorgen ook voor schuil- en nestgelegenheid. Op enkele plekken middenin de beplanting worden dode bomen doelbewust niet gekapt. Speciale nest- of broedkasten, bijenkorven of andere speciale voorzieningen worden alleen in overleg met een stadsecoloog geplaatst.

De parkrand langs de President Kennedylaan wordt met beplanting gesloten. Entrees worden opgefleurd met bloeiende beplanting. De zichtlijnen naar het park, vanuit de buurtstraten worden geaccentueerd. Bosschages worden minimaal 5 meter breed, gelijk aan de volle wasdom van een grote struik. De bosschages langs de oever zijn onderdeel van de ecologische verbinding langs de Amstel. Ze worden ecologisch beheerd en moeten inheems zijn, met mantel- en zoomvegetatie. Privétuinen en afrasteringen horen hier niet thuis. Om de oeverplanten een kans te geven mag het kronendak hier niet gesloten zijn: er voldoende ruimte zijn tussen de individuele bomen en struiken.

De ‘bosrand’ tussen de Atekpolder en het De Mirandabad wordt (door)ontwikkeld tot stinsenbos. Door hier en daar bomen te dunnen valt wat meer licht op de bodem en zal de onderbegroeiing mooier uitgroeien. Overigens mag het bosachtige karakter door de dunning niet verloren gaan door te ingrijpende kap en kaalslag. In dit gebied worden ten behoeve van de fauna houtrillen aangebracht. Houtrillen schermen het bosschage af tegen het inlopen van onder meer honden en geven beschutting en voedsel aan insecten, vogels, egels en amfibieën. Dit gebeurt ook in de bosrand rond het De Mirandabad, waar op enkele plekken in de rand bloeiende heesters en vaste planten aangeplant worden.

Met sierbeplanting worden extra accenten aan het park gegeven De soortensamenstelling is niet overdadig en grotendeels inheems, al was het maar omdat het park anders veel minder goed te onderhouden zou zijn. Maar op specifieke plekken mag het park echt bloeien in kleuren en geuren. Nabij de entrees van het park en de bebouwing wordt het groen kleinschaliger en bloemrijker.

Hagen zijn in dit park belangrijk groen en bepalen sterk de identiteit van de buitenplaatsen. Binnen de twee deelgebieden wordt dan ook steeds een eigen haagsoort toegepast. In De Miranda groeien brede Zeeuwse hagen met veldesdoorn, meidoorn, liguster en egelantier. In het landgoed ‘Welna’ groeien beukenhagen.

Klinkers keiformaat
Klinkers dikformaat
Betontegels
Asfalt autoweg
Asfalt Fietspad
Onverhard
Erf
Bebouwing

2.1 Bouwstenen

Verharding/paden

Het padenstelsel vormt met de weides, de bomen en de bosschages het geraamte van een park. Een uitgekiend verloop van de paden is zeer belangrijk voor de park-ervaring van de wandelaar en fietser. Vanaf de paden worden sferen en uitzichten beleefd. Van het oorspronkelijke ontwerp van het MLK-park is het padenverloop misschien wel het meest veranderd. In 1956 spelen paden met uitzichten over de Amstel en de Duivendrechtse vaart nog in op de omgeving. Door de haast aaneengesloten rij woonboten zijn de meeste uitzichten verdwenen.

Het verharde oppervlak in het park wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd en het gebruik ervan geoptimaliseerd.
De paden in het park waren oorspronkelijk uitgevoerd in tegels en gravel. Veel daarvan is op de meest intensief gebruikte paden inmiddels vervangen door klinkers. Op de minder intensief gebruikte paden ligt nu een halfverharding uit grintsoorten van harde gesteentes als kwartsiet en graniet. Deze soorten verbrijzelen minder snel en zijn waterdoorlatend.

Het tracé van het merendeel van de paden verloopt nu logisch, maar om het park aantrekkelijker te maken worden enkele paden verlegd of doorgetrokken. Met toevoeging van bomen, struiken en voorzieningen wordt de beleving vanaf de paden verder verbeterd.

Het wandel- en fietspad vanuit de tunnel onder de President Kennedylaan worden comfortabeler en krijgen een verbeterde routing het park in, richting de Amsteldijk. In de tunnel krijgen fietsers en voetgangers een gescheiden doorgang.

Met, en mede ten behoeve van, de Parade is omstreeks 2015 een verbeterde logistiek bedacht voor het dikwijls zware, toeleverende verkeer. Het evenement-gebonden verkeer komt sindsdien uit zuidelijke richting vanaf de Amsteldijk de weide op. Onder de Utrechtsebrug ligt een hiervoor goed gefundeerd pad. Ook de oprit naar de weide is voldoende daadkrachtig gemaakt en is ook gemakkelijker op te rijden. De (vracht)wagens rijden in noordwaartse richting de weide weer af. Halverwege de weide is er nog een entree waar het terrein ingestoken wordt. Deze inrit zal ook nog verhard worden. Overigens mogen zware vrachtwagens niet meer op het gazon, ook niet met rijplaten.

Gemotoriseerd verkeer over de Amsteldijk wordt zoveel mogelijk ontmoedigd. Wellicht behoort eenrichtingsverkeer in oostelijke richting tot de mogelijkheden, of een ‘knip’ ter hoogte van de Utrechtsebrug, waardoor de Amsteldijk niet meer als doorgaande route wordt gebruikt.

De fietspaden in het park worden, net als de Amsteldijk, de De Mirandalaan en de Zuidelijke Wandelweg, bestraat met rode straatbaksteen, keiformaat. Vanwege de historische route langs de Amstel worden de wandelpaden langs de Amstel eveneens in klinkers, dikformaat, gestraat. De overige wandelpaden zijn/worden verhard met ongebonden, niet verbrijzelbare, roodkleurige halfverharding. De voetpaden voor het De Mirandabad en langs de ventweg van de President Kennedylaan blijven grijze 30x30 tegels. Trappartijen worden uitgevoerd in standaard betonbanden of oude granietbanden die elders in de stad vrijkomen. Muurtjes worden gemetseld uit rode baksteen en hebben grijze hoekstenen van gepolijst beton of hartsteen. Stapelmuren worden alleen gemaakt uit oude granietbanden.

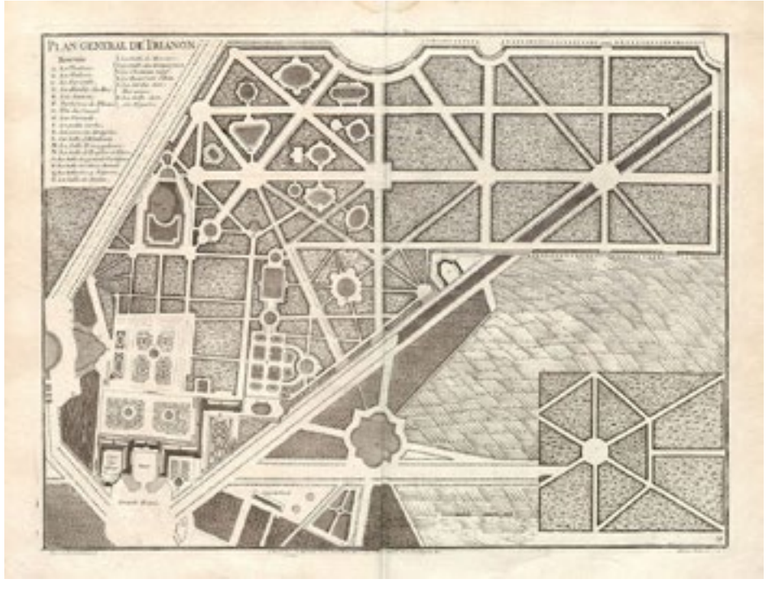

Vloerkaart

De materialen binnen het parkgebied komen overeen met Puccini, het huidige aantal materialen wordt hiermee teruggebracht en versimpeld. Dit bestaat uit een simpele lijst:

1. Gebakken klinkers keiformaat (200x100x80); Rood-Bruin Keper voor normale wegen, Elleboog voor parkeerplaatsen
2. Gebakken klinkers dikformaat (200x65x80) Rood-Bruin Voor voet en fietspaden
3. Padvast voor lange, vloeiende voetpaden, In de Welna hebben deze een rode tint.

Buiten het parkgebied wordt het sobere, normale materiaalgebruik aangehouden

4. Rood (fietspad) en zwart (autowegen) asfalt
5. Betontegels voor voetgangersggebied buiten het pargebied

INGANGEN

- Hoofdingang
- Zij-ingang
- Oriëntatiepunt
- Routing

AHA!

AHA!

AHA!

AHA!

AHA!

2.1 Bouwstenen

Entrees

De entrees behoren in meerdere opzichten tot de belangrijkste plekken van een park. Het zijn de visitekaartjes en bepalen in belangrijke mate of de bezoeker zich welkom voelt. Ze geven mede identiteit aan het park en helpen bij de oriëntatie. Juist deze plekken verdienen extra aandacht bij de inrichting. Het gaat daarbij niet alleen om een optimale fysieke toegankelijkheid, maar ook om de beleving en de esthetiek. En, om niet te vergeten, intensief beheer!

Vanaf de Berlagebrug is het park nu weer fatsoenlijk te bereiken via ruime wandel en fietspaden. De entree Amstelland is een royale ingang met veel groen geworden, het MLK-park waardig. Niettemin is er nog ruimte voor verdere verbeteringen.

Via de entree tegenover de Uiterwaardenstraat kom je, vanuit Rijnbuurt-Oost, met het uitzicht op de Amstel en de watertoren, op een aantrekkelijke manier het park binnen. Met sierbeplanting wordt deze entree verder veraangenaamd.

De entree vanaf de Utrechtsebrug naar het oostelijke parkdeel is inmiddels voor personen met een beperking toegankelijk gemaakt en met een hellingtuin een aantrekkelijke ingang geworden. De entree naar het westelijke deel ligt min of meer verstopt en is niet aangesloten op de looplijnen (zebra's) van de kruising. Met de ontwikkeling van het kantoorgebouw Amsteldijk 216-217 wordt deze ingang veel aantrekkelijker en comfortabeler aangesloten op het park en het nieuwe gebouw. Via een mooi pad en trappartijen loop je straks door een hellingbos naar beneden het park in. Vanwege de bomen is deze ingang niet rolstoeltoegankelijk te maken. Voor rolstoelgebruikers is het park echter goed te bereiken via de naastgelegen tunnel en via de ventweg.

De tunnel ter hoogte van de Kuinderstraat is voor Rijnbuurt-Midden de hoofdentree. Het is ook de enige verkeersveilige route voor kinderen - ze hoeven niet de drukke President Kennedylaan over te steken. Aan de parkzijde van de tunnel is het donker en niet prettig. Vanaf de Rijnstraat is de tunnel nauwelijks te zien, de ingang ligt verstopt achter beplanting. De keerlus van tramlijn 25 is hier verdwenen. Bij de herinrichting van het 'Rijnplein' wordt ook de ingang van de tunnel aantrekkelijker gemaakt.

De entree vanaf de ventweg langs de President Kennedylaan wordt met een poort duidelijk gemarkeerd en als voorname oprijlaan ingericht.

Aan de west- en zuidwestzijde van het MLK-park is de overgang tussen stad en park minder scherp. Daarmee zijn ook de entrees hier minder prominent. De ambitie is om (ook) deze entrees herkenbaarder te markeren, zodat de bezoeker ook hier nadrukkelijker het idee heeft het park in te lopen of fietsen.

Voorbeeld: Entree van het Flevopark

Bebouwing
Water
Sculpturen
Sport en spel
Tunnels en bruggen

2.1 Bouwstenen

Parksieraden

De bouwwerken of gedetailleerd vormgegeven plekken in het park noemen we parksieraden omdat ze naast hun gebruiksfunctie ook een iconische, esthetische functie hebben. Bruggen, pergola's, kunstwerken, gebouwtjes, poorten of prieeltjes geven een park identiteit en brengen de bezoeker vaak ongemerkt in een bepaalde stemming. In het MLK-park zijn enkele sieraden aanwezig, maar die komen vaak slecht tot hun recht. Het gemis aan identiteit draagt in belangrijke mate bij aan het gevoel dat het Martin Luther Kingpark meer een verzameling plantsoenen lijkt dan een herkenbaar en aaneengesloten park. Dit gaat veranderen: in 2036 heeft elke buitenplaats één of meerdere markante elementen. In de oorspronkelijke buitenplaatsen stonden immers ook prieeltjes, grote vazen, follies, sculpturen en ander fraais. Het MLK-park wordt dan een interessante extra schakel in de kunst- en cultuurroute langs de Amstel, richting Amstelpark en Amstelscheg.

Beeldende kunst

Er staan drie kunstwerken in het park: in Welna de Engel en een klein beeld van Martin Luther King, in De Miranda een tweedelig steenplastiek. De messing platen waarmee dit plastiek was afgedekt zijn helaas gestolen. Het park biedt ruimte voor meer kunst. In dit R&B-plan worden enkele locaties voorgesteld waar vanuit landschappelijk oogpunt extra kunstobjecten of beeldvangers wenselijk zijn. Naast vaste kunst moet er ook ruimte komen voor tijdelijke kunst. Hiertoe kan een samenwerking gezocht worden met de Parade. De Utrechtsebrug biedt bij uitstek ruimte voor broedplaatsen. Per deelproject zal aan deze opgave invulling worden gegeven.

Fontijnen en waterpartijen

In het MLK-park zijn geen fonteinen aanwezig. Voor de tunnel in het park en aan het plein zal water wel een bijzondere rol gaan spelen. Niet alleen als aantrekkelijk element, maar ook functioneel in het teken van regenbestendigheid. Hoe dit vorm gegeven wordt zal in later stadium verder uitgewerkt worden.

STEIGERS EN VLONDERS
Het effectiever benutten van de enkele steigers langs de oever van het MLK-park is van groot belang om de beleving van de Amstel vanuit het park te versterken. De loswal tegenover het Kabouterhuis ligt in een van de mooiste bochten van de Amstel. De vis- en aanlegsteiger bij het De Mirandapaviljoen is economisch eigendom van de uitbater. Het juridische eigendom ligt bij de gemeente. De steiger is een van de spaarzame af- en opstapplaatsen voor het waterverkeer, maar ook een van de zeldzame plekken om vanuit het park de Amstel te ervaren. Een optie is om vlonders te plaatsen rondom de bomen op het evenemententerrein. Hierdoor worden de groeiplaatsen extra beschermd. De vlonders kunnen daarbij dienst doen als (droge) zit- of ligplek.

SPORTEN EN SPELEN
In Welna, bij het Kabouterhuis, zijn 3 betonnen ovalen gegroepeerd waarin speeltoestellen staan. De toestellen zijn voor jonge kinderen bedoeld. Het aanbod voor wat oudere kinderen wordt uitgebreid. In De Miranda worden plekken ingericht voor avontuurlijke activiteiten en natuurlijk spelen. In het MLK-park wordt naar hartenlust gesport. Onder de Utrechtsebrug en bij het voorplein van het De Mirandabad zijn sporttoestellen en kluisjes. Verspreid door het park komen nog extra voorzieningen.

Gebouwen

De gebouwen in het MLK-park gaan een hechte relatie aan met het groen. Ze staan in het teken van het landschap, in tegenstelling tot de stad, waar groen in het teken staat van de gebouwen. Een mooi voorbeeld is de koepel van het De Mirandabad, dat als iconisch gebouw een parksierraad in het groene landschap is. Het nieuwe clubgebouw voor tafeltennisvereniging TempoTeam gaat door de licht-transparante gevel en het bordes langs de zijkant een verbinding met de omgeving aan, hoewel het een sporthal is waar inval van zonlicht op de sportvloer niet wenselijk is. Door extra tafeltennistafels prominent in de buitenruimte te situeren wordt de verbinding met de omgeving versterkt.

Het Amstel Boathouse was ooit een karakteristiek theehuis, vormgegeven in de Zwitserse chaletstijl, en heette destijds 'Halfweg het Kalfje'. Door alle bijgebouwen en de parkeerplaats naast het paviljoen is de fysieke verbinding met het park nagenoeg verdwenen, waardoor de riante ligging in het park nauwelijks benut wordt.

Het nieuwe kantoorgebouw op Amsteldijk 216-217 krijgt een transparante architectuur en wordt nadrukkelijk in de parkomgeving geïntegreerd. Het gebouw zal worden omzoomd met een vanuit het park toegankelijke tuin. Feitelijk wordt het MLK-park hierdoor groter.

De ambitie is om ook perceel Amsteldijk 220 (gebouw en parkeerplaats) beter te verbinden met het karakter van het MLK-park.

Rond het Kabouterhuis staat nu een bijzonder hek met een prachtige poort. Het terrein rond het hoekgebouw sluit met fraai groen aan op de rest van het park en is sterk op de Amstel gericht. Het schoolplein is nog behoorlijk stenig en zou een groener karakter kunnen krijgen. Over dit terrein ligt een markante zichtlijn vanuit het park op de torens in de Omval.

De kantoorgebouwen in de noordelijke punt van het park missen een relatie met het park. Door het plantsoen, het voorterrein en de parkeerplaats als eenheid in te richten, met veel meer bomen, klimplanten en ander groen, zal dit gebied echt als een buitenplaats aan gaan voelen en tegelijkertijd deze hoofdentree van park en Amstelland aanzienlijk verbeteren.

Informatieborden
Eenrichtingsbankjes
Picknickbankjes
Muren

2.1 Bouwstenen

Meubilair

Elementen als hekwerken, verlichting, zitmeubilair, afvalvoorzieningen, paaltjes, informatieborden, drinkfonteintjes, boombeschermers enzovoorts vormen het ‘meubilair’ van een park. Vooral omdat er doorgaans heel veel van is heeft het grote invloed op de uitstraling van het park. In het MLK-park wordt robuust, eenvoudig, tijdloos en kwalitatief hoogwaardig meubilair voorgestaan. Hergebruik van materialen heeft de voorkeur.

De plaatsing komt heel nauw, het element mag bijvoorbeeld niet in een zichtlijn worden gesitueerd. Overigens is het meeste parkmeubilair in de loop der jaren precies op de juiste plekken komen te staan. In een enkel geval is een object onhandig gesitueerd voor de gebruiker of voor het beheer. Er is veel achterstallig onderhoud - veel meubilair is de komende jaren aan vervanging toe. Met de renovatie van het park wordt het meubilair dan ook goeddeels vernieuwd.

Zitmeubilair

Nagenoeg alle banken in MLK-park worden bij de renovatie vervangen. De banken zijn van het type ‘canapé’. Dit is een hoog gewaardeerde bank, gemaakt van ongeverfde houten latten op een ijzeren frame. Op enkele plekken worden banken bijgeplaatst, vooral op zonnige locaties en rond de speeltuin bij het Kabouterhuis. Op enkele plaatsen in het park staan nog enkele andere soorten zitgelegenheden zoals banken en picknicktafels gemaakt van bomen die in het park gekapt zijn. Het Parade-terrein wordt reeds omzoomd door een zitmuurtje van betonelementen, waar op enkele plekken het zitcomfort is veraangenaamd met houten latten.

Hekwerken en paaltjes

In tegenstelling tot veel andere parken in Amsterdam staat er geen hek om het MLK-park. Dat maakt de scheiding tussen het park en de omgeving minder scherp. Tegelijkertijd staan er *in* het park zoveel hekken dat het er soms minder welkom voelt. De ambitie is om zoveel mogelijk van deze hekken te verwijderen. Bij de Amsteldijk zijn de hekken inmiddels verwijderd en het de zone rondom Amsteldijk 216 zal binnenkort volgen. Ook de hekwerken rondom de oude werf en de tijdelijke schoollocatie zullen uiteindelijk verdwijnen.

Langs de President Kennedylaan staat bovenaan het talud nog een gedeelte van een balustrade uit roestvrij staal. Deze is voor een deel gestolen. Hierdoor voelt het pad op het talud voor een deel onveilig. De balustrade komt daarom in een bepaalde vorm weer terug, eventueel gecombineerd met klimrozen, klimop en andere klimplanten. Het mooiste hekwerk staat langs het Kabouterhuis geplaatst. Het is een sieraad in het park - en waar hekken echt noodzakelijk zijn kan dit als voorbeeld dienen.
Op enkele plaatsen in het park staan paaltjes, meestal om het autoverkeer tegen te gaan. Deze zijn bij hoge uitzondering wenselijk/noodzakelijk.

Houtrillen en ecologische voorzieningen

Aan het MLK-park worden extra houtrillen toegevoegd. Houtrillen hebben verschillende functies: vogels nestelen erin en vinden er voedsel, kleine zoogdieren en amfibieën maken er gebruik van en het langzaam verterende hout draagt bij aan de natuurlijke circulatie in het park. Daarnaast sturen houtrillen de looprichting van mens en dier. Op de plankaart staan de bestaande en nieuwe houtrillen met de desbetreffende lengte, richting en hoogte. In verband met de sociale veiligheid en zichtlijnen in het park zijn de rillen niet hoger dan een meter.

Verspreid door het MLK-park zijn verschillende nestkasten opgehangen, specifiek voor een bepaalde soort. Hierdoor kan het park meer (soorten) vogels aantrekken. Ook voor vleermuizen, insecten en amfibieën worden extra voorzieningen aangebracht. Zo kunnen de muren van de Utrechtsebrug geschikt worden gemaakt voor vleermuizen. Onder de brug liggen keien ten behoeve van de ecologische verbinding.

Verlichting

Bij de toekomstige verlichting van het MLK-park wordt de balans gezocht tussen sociale veiligheid en ecologische belangen. Dit betekent dat er een afwisseling ontstaat tussen enerzijds goed verlichte, cruciale routes en anderzijds ecologisch belangrijke plekken waar het licht gedimd kan worden.
Per deelproject wordt een verlichtingsplan uitgewerkt. Dit is in het bijzonder van belang wanneer de routing van paden en wegen verandert. In het park staan nu nog verschillende type masten. Uiteindelijk worden alleen Friso Kramermasten toegepast, ook langs de rijwegen.

Prullenbakken

Zwerfvuil is een hardnekkig probleem, ook in het MLK-park. Momenteel staan er in het park ongeveer 30 prullenbakken, in het hoogseizoen aangevuld met enkele vuilcontainers. Het plaatsen van extra afvalbakken lijkt het afvalprobleem niet te verminderen, integendeel. Rondom de bakken ligt doorgaans veel zwerfvuil, dat het groen inwaait. De intentie is om het aantal vaste afvalbakken terug te brengen, en slimmer op de seizoenen in te spelen met extra tijdelijke bakken. De permanente afvalbakken staan alleen langs brede paden waar een bedrijfswagen makkelijk kan komen zonder over grasranden te rijden.

Toiletten en drinkfonteinen

In het Martin Luther Kingpark is geen openbaar toilet. Op dit moment worden tijdelijke toiletten geplaatst in het hoogseizoen. Voor het geval dat in de toekomst besloten wordt om een permanent openbaar toilet in het park te zetten is in dit traject een locatieonderzoek gedaan. Locatie A, een ruimte onder de Utrechtse brug is hieruit gekomen als voorkeurslocatie.

In De Miranda staat een drinkfontein. Op het voorplein van het De Mirandabad en bij het Kabouterhuis zijn watertappunten. Dit aanbod voldoet.

Borden

In het park staan of komen er informatieborden bij entrees, projecten en specifieke gebieden. Om te voorkomen dat het park dichtslibt met allerlei straatmeubilair is de gemeente Amsterdam terughoudend met het plaatsen van borden. Reclamebordjes van leveranciers zijn sowieso niet toegestaan. Verkeersborden staan in de regel bij de ingangen. Het park is een voetgangersgebied. Hier staan ook de gebod- en verbodsborden met de parkregels. Deze borden zijn, net als reguliere verkeersborden, van metaal. Alle borden zijn, per ingang, aan één enkelvoudige paal bevestigd.

Nutsvoorzieningen

In het MLK-park zijn diverse bovengrondse en ondergrondse nutsvoorzieningen te vinden. Met de desbetreffende nutsbedrijven wordt bekeken welke ontwikkelingen mogelijk van invloed zijn op de voorzieningen in het park.

Voorkeurslocatie A, in de Utrechtsebrug

2.2 Streefbeeld

Eén park, drie gebieden, negen buitenplaatsen

Het Martin Luther Kingpark is een door de mens ontworpen, natuurlijk ogend landschap van buitenplaatsen in het oeverlandschap van de Amstel. Die structuur van de rivier met groene oevers, iepenlanen en parkbomen met bosschages vormen de samenhang, het cement van het park. Deze structuur wordt versterkt door de iepenlaan compleet te maken met extra bomen en de natuurlijke oever te versterken. De Amsteldijk met de oever van de Amstel is ook onderdeel van de groene stratenkaart die de hoofdgroenstructuur en de Amsterdamse ecologische structuur verbindt.

Het Park wordt beter verbonden met haar omgeving. De entrees worden veilig, herkenbaar en aantrekkelijk ingericht en zichtlijnen worden hersteld en verbeterd. De parkrand wordt daarmee niet helemaal open want in het park moet men wel het gevoel krijgen in de natuur te zijn en de stad even achter te laten. De eenheid van het gehele gebied wordt verder versterkt in de lanen, beplantingen, de verharding en het meubilair.

Langs die rivier zijn in de gouden eeuw boerderijen en buitenplaatsen ontstaan elk met een unieke sfeer. In het park worden die buitenplaatsen met elk een eigen karakter weer herkenbaar gemaakt, zonder de eenheid van het park te ondermijnen. Zo wordt het park een rijk geschakeerde eenheid, een verrassende en ook rustgevende belevenis. De buitenplaatsen in de gebieden worden hierna beschreven.

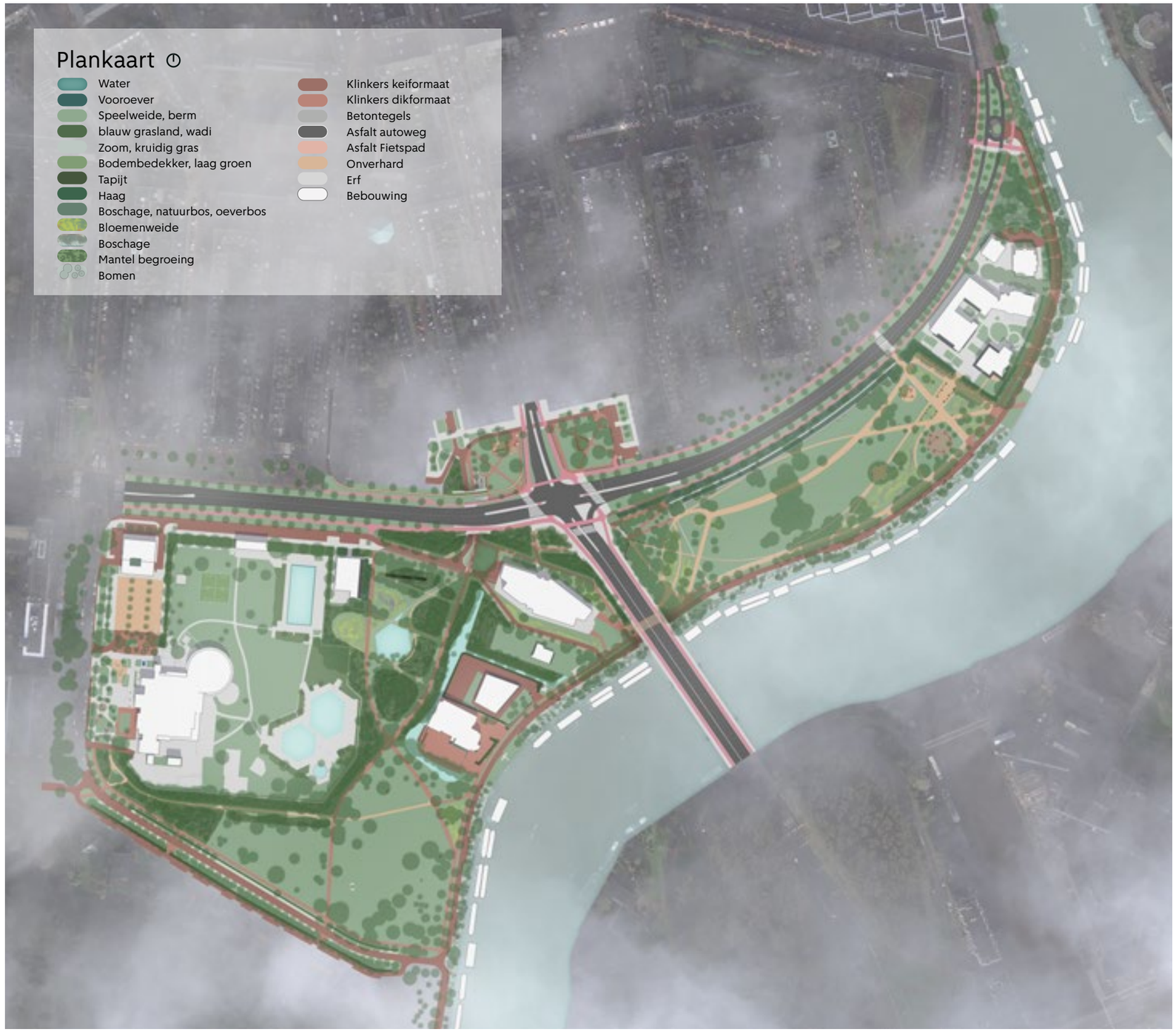

Welna

Buitenplaats Entree Amstelland

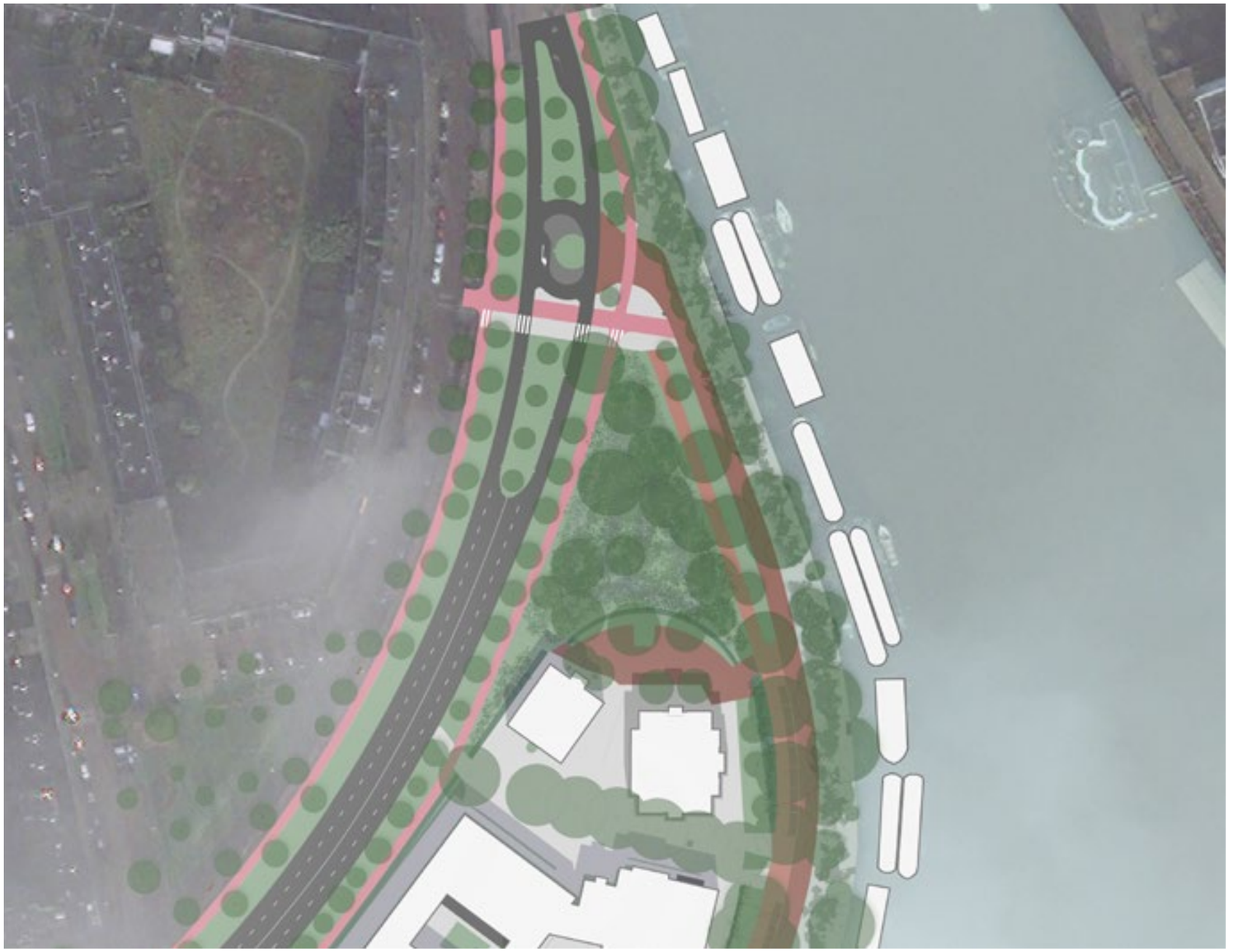

In het oosten de entree aan de Amsteldijk, de kantoorvilla's met daarvoor monumentale boomgroepen en hagen in het bloemrijk gras met stinsenplanten, die de buitenplaats 'Entree Amstelland' vormen.

Welna

Buitenplaats Welna

Het Kabouterhuis vormt de buitenplaats ‘Welna’ met aansluitend een oranjerie van fruit- en notenbomen, een speeltuin voor alle leeftijden, de parkentree naar de Uiterwaardenstraat en een royaal parkdeel met weides en boomgroepen. Klimaatadaptatie is hier een belangrijk aandachtspunt.

Welna

Buitenplaats Utrechtsebrug

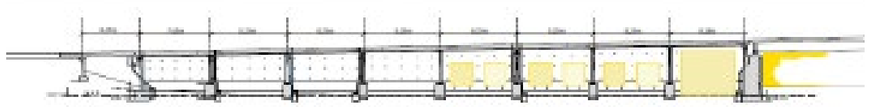

Aan de andere zijde vormt de oostgevel van de Utrechtse brug de buitenplaats ‘Utrechtse brug’ met een hellingtuin, de parkentree naar de Rijn- en de Vechtstraat en een royale parkdeel met weides en boomgroepen. Onder de brug krijgen sport, cultuur en natuur de ruimte

Rijnplein

Aan de andere zijde van de President Kennedylaan ten opzichte van de Utrechtse brug, ligt het Rijnplein als hoofdentree van de Rivierenbuurt waarop ook de Kuinre-, de Rijn- en de Vechtstraat uitmonden. Deze grootstedelijke plek krijgt in deze ontwerpvisie de uitstraling plein waar van alles gebeurt en de stad met volle teugen genoten kan worden. Er komt een terras, een jeu de boulesbaan, een bloementuin en een zonplek.
De pleinachtige ruimte, waar de Rijnstraat uitkomt op de President Kennedylaan, wordt in dit document aangeduid met ‘Rijnplein’. Het vormt de schakel tussen het MLK-park met de Rijnbuurt Oost en Midden. Met de huidige inrichting heeft het een summiere verblijfs- en gebruikskwaliteit.

Een groene inrichting moet hier verandering in brengen, waardoor het mede een vanzelfsprekende opgang wordt naar het MLK-park. De nieuwe inrichting moet tevens de aansluitende straten regenbestendig maken. Voor het Rijnplein was reeds groot onderhoud gepland. Met aanvullende financiering wordt nu recht gedaan aan de veranderende relatieve ligging en betekenis van de plek in de zich snel ontwikkelende omgeving – mede in het licht van de voorziene afwaardering van het Utrechtsebrug-tracé.

De Miranda

Buitenplaats Amsteldijk 216-217

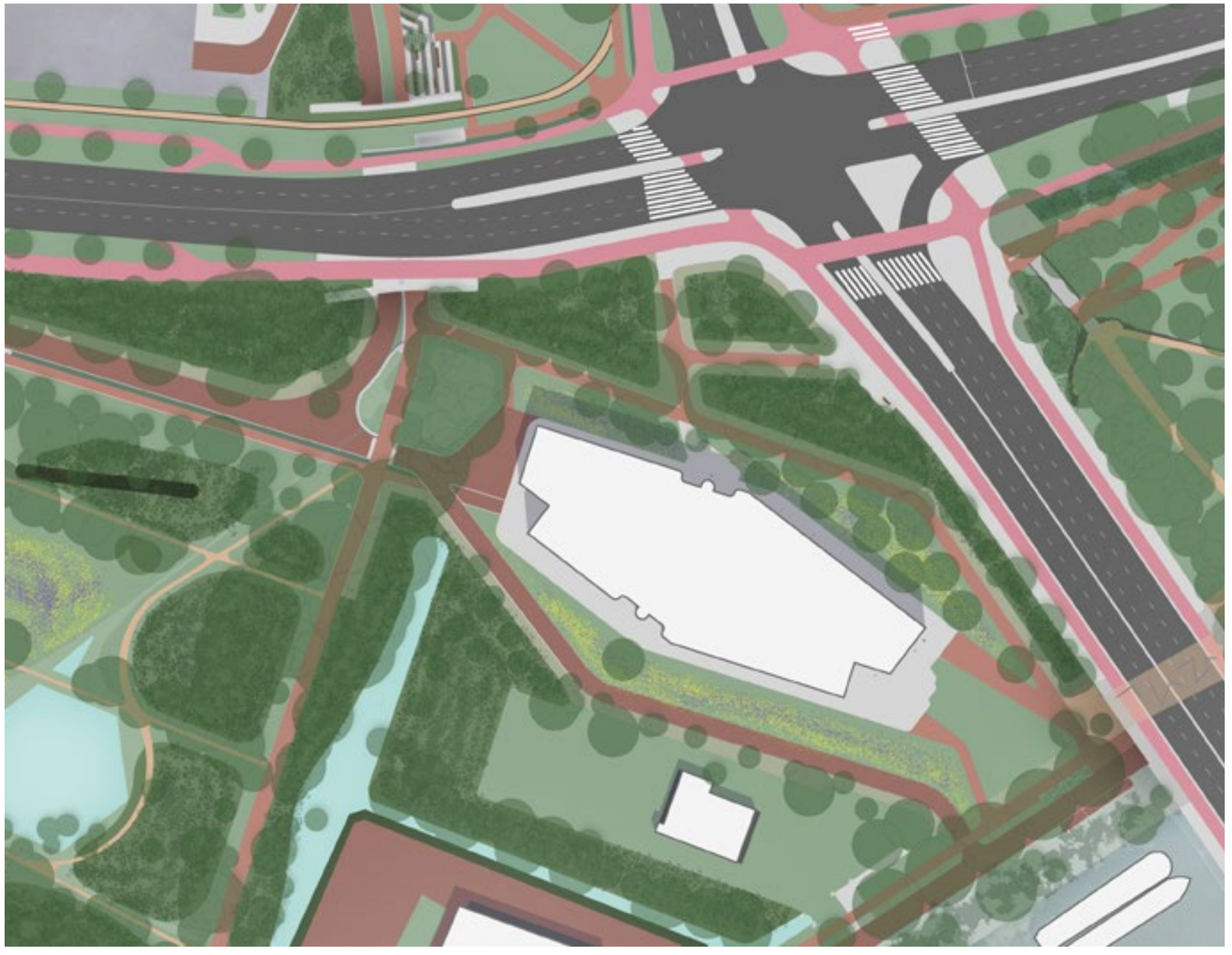

Het nieuwe kantoorgebouw dat hier een markant baken van de stad zal zijn, gaat een nauwe relatie aan met het hellingbos tegen de Utrechtse brug. Ook het park vergroot hier flink, omdat alle hekken verdwijnen waardoor bezoekers gebruik kunnen maken van de tuinen rondom het gebouw. Bij de transformatie van de Amsteldijk 216-217 naar een hoogwaardig kantoorgebouw wordt een deel van de polder ontpolderd en wordt het stenige en omheinde terrein omgevormd tot park dat publiek toegankelijk is. Hierdoor wordt het MLK-park aanzienlijk vergroot.

Om de Amsteldijk autoluw te houden, ten behoeve van fietsers en wandelaars, wordt het nieuwe kantoor ontsloten via de ventweg langs de President Kennedylaan. Het huidige fietspad voor de tijdelijke school wordt omgevormd tot een mooie laan als erftoegangsweg.

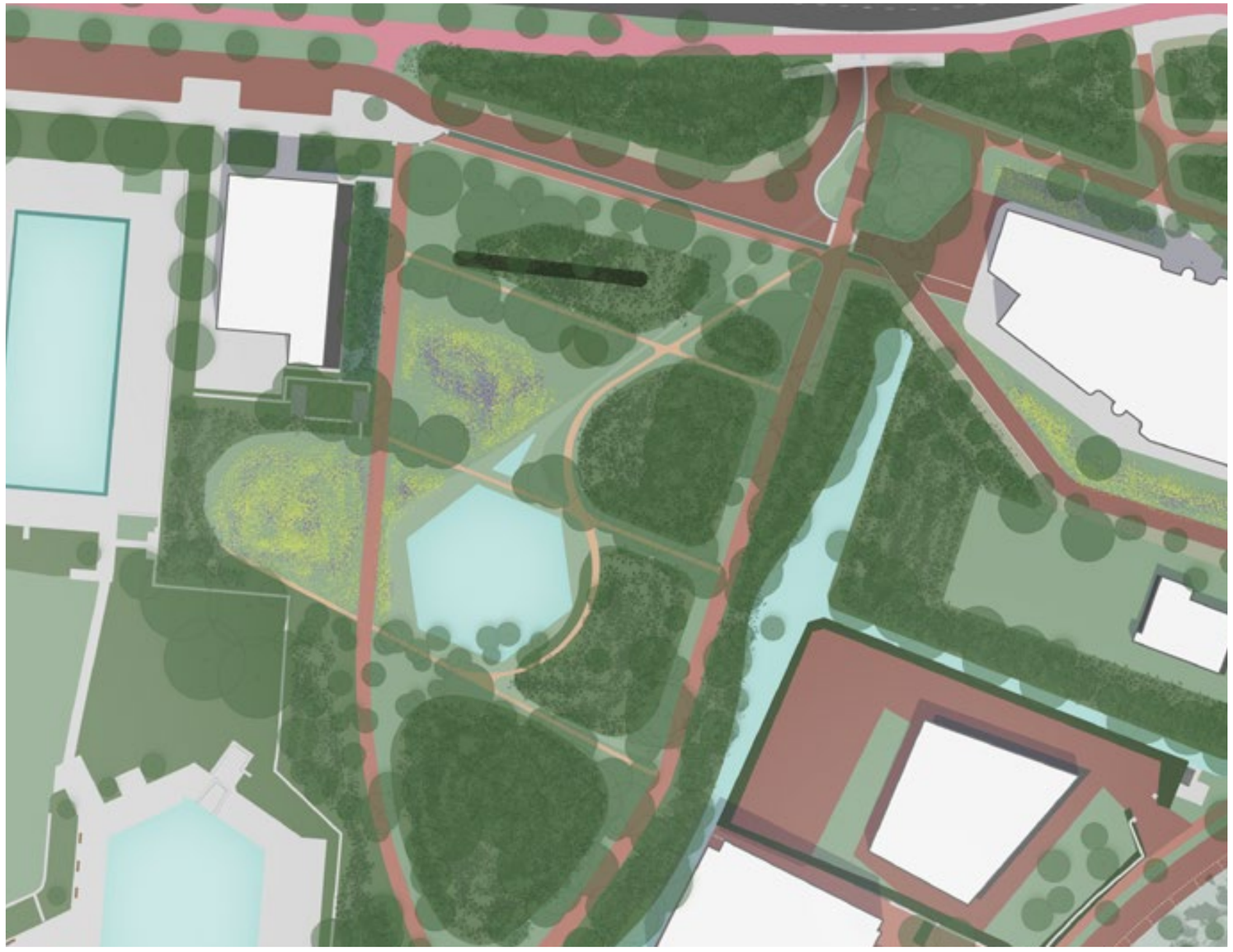

De Miranda

Buitenplaats de Paddenpoel (voormalige schoollocatie)

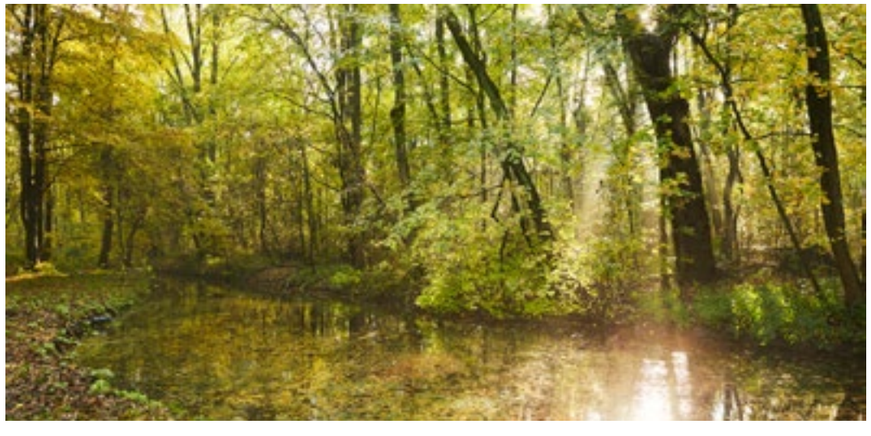

Een ingesloten buitenplaats ‘Paddenpoel’ vormt het Clubgebouw Tempoteam waar een natuurrijk stinsenbos, een bloemenweide en paddenpoel aangelegd worden. Hier kan ook een entree komen naar het binnenterrein van de Miranda, zodat gebruik buiten het zwemseizoen, bijvoorbeeld buiten- of naschoolse opvang, (urban)sport en spel mogelijk wordt. Het terrein wordt omgevormd tot een oase voor de biodiversiteit waar ruimte is voor sport, spel en ontspanning in de natuur. De nieuwe inrichting zorgt voor een betere aansluiting van het MLK-park op de Rivierenbuurt. Dit alles zorgt voor een betere inpassing en versteviging van de gemeentelijke Hoofdgroenstructuur. Met een waterbergende paddenpoel wordt de regenbestendigheid van de ATEK-polder vergroot.

De Miranda

Buitenplaats Amsteldijk 223

De opgave is om het perceel van paviljoen Amstel Boathouse en het naastgelegen perceel beter en alzijdig in het park te integreren. Er zijn daarnaast grote investeringen nodig om dit gebied (Atekpolder) waterhuishoudkundig toekomstbestendig te maken en in te richten als park. Een van de opties is om de ringsloot van de polder uit te breiden om de waterberging, de natuurwaarde en de recreatiewaarde van de beide percelen te vergroten. De opritten vanaf de Amsteldijk worden eveneens heringericht.

De Miranda

Buitenplaats De Mirandabad

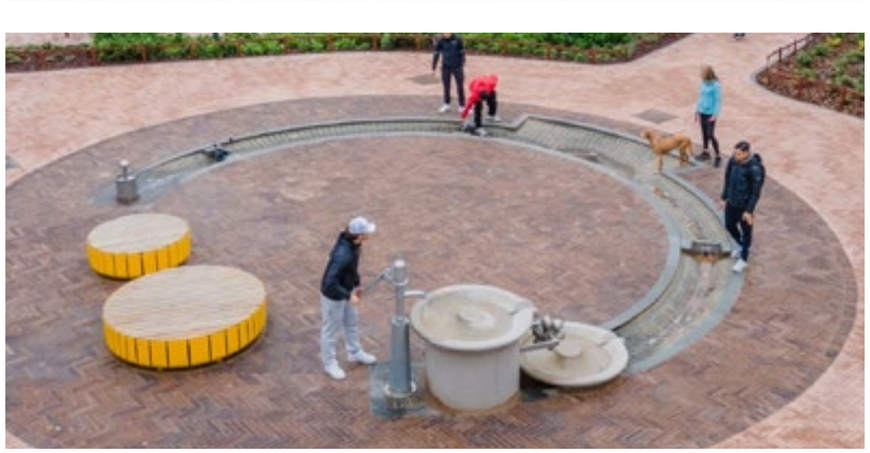

Het ‘De Mirandabad’ vormt hier de grootste buitenplaats met de markante koepel en het omheinde terrein met de binnen- en buitenbaden, de zonneweide en buiten de omheining het boomrijke voorplein met een volledig programma voor alle doelgroepen voor sport en spel in de openbare ruimte.

Colofon

BESTUURLIJK OPDRACHTGEVER:
Rocco Piers, portefeuillehouder stadsdeel Zuid

AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:
Liesbeth Steetskamp, AOG Stadsdeel Zuid
Reindert Bant. AOG V&OR

PROJECTMANAGEMENT:
Carla van der Linden, PMB
Yvonne Meekes, IB

ONTWERP:
Anja Göhringer, Sijvert Commandeur, Szymon Michalski, Quirijn Verhoog
Ruimte & Duurzaamheid,
Gemeente Amsterdam

TEKST EN REDACTIE:
Koos van Zanen R&D
Niels Slotboom communicatie

CO-PRODUCT VAN:
Gebiedsteams en Gebiedspool Stadsdeel Zuid, R&D, IB, V&OR, Sport & Bos, Stadswerken

VORMGEVING:
Ruimte en Duurzaamheid

MEER INFORMATIE:
Ruimte & Duurzaamheid, Gebiedsteam Zuid
www.amsterdam.nl
Lab OR: 4de verdieping President Kennedylaan

© R&D, Gemeente Amsterdam, 2026

Gerelateerde documenten

MLK Agenda 2024-2027
Gebiedsvisie MLK en omgeving

Schilderij: Gezicht op Amsterdam vanaf de Amsteldijk, door Jacob van Ruisdael